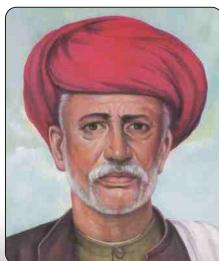
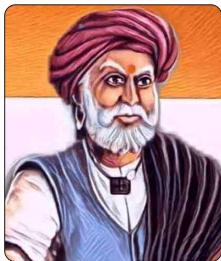

पुणे महानगरपालिका (PMC) भरती परीक्षा

एकदा
अनुक्रमणिका
वाचून पाहाच...

पुणे शहर व
पुणे मनपा विशेष
महानगरपालिका
अधिनियम व पुण्यासह
राज्यातील सर्व जिल्ह्यांचा
परामर्श

मराठी, इंग्रजी
सामान्य ज्ञान
बौद्धिक चाचणी

लेखक : के'सागर

 K'Sagar

Published By
Sau. Shobhadevi Kshirsagar
K'Sagar Publications
'Suvarna Shilpa', 444/1 Shaniwar Peth,
Adjacent to Rajmachikar Flour Mill,
Near Dakshinabhimbukhi Maruti Temple, Pune - 411 030.
☎: 24450125, 24455435 WhatsApp: 9823118810

*Email : customer@ksagar.com
sales@ksagar.com
website : www.ksagar.com*

© K'Sagar Publications, Pune

First Edition : 2022-23

The name K'Sagar is registered
under the trade marks Act, 1999

Printed at

Jai Ganesh Offset
Somwar Peth, Pune.

Typesetting

K'Sagar Publications, Pune

Cover Design

K'Sagar Publications, Pune

Price : 495/-

Our Firms

K'Sagar Book Centre

Appa Balwant Chowk,
Pune - 411 030.
☎ (020) 24453065
📠 9823121395 WhatsApp:
9545567862 / 63

K'Sagar's House of Books

Satya-ganesh Sankul,
(Saraswati Nivas) 122,
Budhwar Peth, Jogeshwari Mandir
Lane, Pune - 411 002.
☎ (020) 24465650
📠 9923810566 WhatsApp:
8087722277

K'Sagar's House of Books

39/1, Durga Chambers,
Jogeshwari Mandir Lane,
Pune - 411 002
☎ (020) 24483166
📠 9923906500 WhatsApp:
8087722277

Due care has been taken to ensure that the information provided in this book is correct. However, the authors and the publishers bear no responsibility for any damage resulting from any inadvertent omission or inaccuracy in the book.

के'सागरीय

पुणे महानगरपालिकेच्या आस्थापनेवरील गट-२ व गट-३ मधील रिक्त पदांची सरळसेवा प्रवेश पद्धतीने भरती करण्यात येणार असून तत्संबंधीची जाहीरात निर्गमित झाली आहे. महानगरपालिकेकडून सहायक विधी अधिकारी, लिपिक-टंकलेखक (२०० पदे), कनिष्ठ अभियंता, सहायक अतिक्रमण निरीक्षक आदी ४४८ पदांची भरती करण्यात येणार आहे.

भरावयाच्या रिक्त पदांमध्ये लिपिक-टंकलेखक ही पदे सर्वाधिक म्हणजे २०० असून या पदांसाठी घेतल्या जाणाऱ्या लेखी परीक्षेत मराठी (२५ प्रश्न ५० गुण), इंग्रजी (२५ प्रश्न ५० गुण) सामान्यज्ञान (२५ प्रश्न ५० गुण), बौद्धिक चाचणी (२५ प्रश्न ५० गुण) अशी प्रश्न व गुणविभागणी आहे.

इतर पदांसाठी या विषयांवर प्रत्येकी ३० गुणांचे १५ प्रश्न असे १२० गुणांचे ६० प्रश्न विचारले जाणार आहेत.

वरील प्रश्न व गुण विभागणी लक्षात घेऊन सर्व परीक्षांना उपयुक्त ठरावे, अशा प्रकारे प्रस्तुतच्या पुस्तकाची रचना केली आहे.

पुणे शहर व पुणे महानगरपालिकेची विशेष माहिती या पुस्तकात देण्यात आली असून स्थानिक स्वराज्य संस्था : महानगरपालिका हा एक विशेष विभागी दिला आहे.

अस्मादिकांच्या स्पर्धा परीक्षा क्षेत्रातील ४० वर्षांच्या अनुभवातून प्रस्तुतच्या साध्या-सोप्या भाषेतील संदर्भाची रचना साकारली गेली आहे. के'सागरीय शैलीला व दर्जा उपयुक्तता आणि परीक्षाभिमुखता यांना न्याय देणारा प्रस्तुतचा संदर्भ आपणास आपल्या परीक्षेत सुयश मिळवून देण्यास निश्चितच उपयुक्त ठरेल, याची खात्री वाटते.

शुभेच्छांसह!!

आपला,
व्ही. एस. क्षीरसागर
(K'Sagar)

पुणे शहर व
पुणे जिल्हा
विशेष

पुणे महानगरपालिका
PMC भरती परीक्षा

२१ आदर्श
प्रश्नपत्रिका

लिपिक टंकलेखक (गट-क)

सहायक अतिक्रमण निरीक्षक (गट-क)

सहायक विधी अधिकारी (गट-ब)

कनिष्ठ अभियंता (स्थापत्य) (गट-क)

कनिष्ठ अभियंता (यांत्रिकी) (गट-क)

कनिष्ठ अभियंता (वाहतूक नियोजन)

विनायक घायाळ

अ | नु | क्र | म | पि | का

विभाग पहिला

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था - मनपा

१. नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था—
महानगरपालिका

१३

- महानगरपालिकेची रचना
- महापौर व उपमहापौर
- सभागृहाचा नेता
- विरोधी पक्षनेता
- महानगरपालिका आयुक्त
- लोकप्रतिनिधी व आयुक्त संघर्ष
- परिवहन व्यवस्थापक
- अन्य महत्वाचे अधिकारी
- स्थायी समिती
- परिवहन समिती
- प्रभाग समित्या
- विशेष समित्या
- तदर्थ समिती
- महानगरपालिकेची कामे
- महानगरपालिकेच्या सभा
- नगरपालिका निधी
- उत्पन्नाची साधने
- राज्य शासनाची अनुदाने
- महानगरपालिकेचा अर्थसंकल्प
- लेखे व लेखापरीक्षा
- राज्य शासनाचे नियंत्रण

विभाग दुसऱ्या

मराठी

१. समान अर्थाचे शब्द	३७
२. विळळ अर्थाचे शब्द	४३
३. अनेक शब्दांबद्दल एक शब्द	४९
४. काही महत्वाचे शब्द व अर्थ	५६
५. साईखे भासणारे भिन्न अर्थाचे शब्द	६०
६. वाक्‌प्रचार व अर्थ	६३
७. एकाच शब्दाचे निश्चिनिश्चाले अर्थ	७०
८. काही महत्वाच्या म्हणी व अर्थ	७४
९. आलंकारिक शब्द	८६
१०. शब्दविचार	९०
■ नाम	■ सर्वनाम
■ विशेषण	■ क्रियाविशेषण अव्यय
■ शब्दयोगी अव्यय	■ उभयान्वयी अव्यय
■ केवलप्रयोगी अव्यय	■ क्रियापदे
११. मराठीतील लिंगविचार	१०८
१२. मराठीतील वचनविचार	११०
१३. संधी	११३
१४. विभक्ती	११८
१५. समास	१२१
१६. प्रयोग	१२६
१७. विद्यामचिन्हे	१२९
१८. काळ व अर्थ	१३१
१९. संमिश्र महत्वाचे प्रश्न	१३५

विभाग तिसरा

इंग्रजी

1. Synonyms	139
2. Antonyms	146
3. One word substitution	150
4. Words Commonly Mis-spelt	157
5. Uses of prepositions	159
6. Words followed by particular prepositions	162
7. Articles	165
8. Agreement of the verb with its subject	168
9. Tenses	170
10. Mixed Questions Based on Grammar and Vocabulary	172
11. Important Questions	176

विभाग चौथा

बुद्धिमापन चाचणी

१. आकलन व सूचनापालन	१८३
२. समसंबंध	१८८
३. वर्गीकरण	१९२
४. श्रेणी अथवा क्रम	१९५
५. तर्कशक्ती व अनुमान	१९९
६. सांकेतिक लिपी	२०५
७. विश्लेषण व संश्लेषण	२१०
८. संमिश्र महत्वाचे प्रश्न	२१४

विभाग पाचवा

सामान्य ज्ञान

१. भारत : भूगोल व सामान्यज्ञान	२२९
<ul style="list-style-type: none"> ■ दृष्टिक्षेपात भारत ■ भारताची लोकसंख्या ■ भारत— मानचिन्हे ■ भारतातील राज्ये 	

- पर्वत व शिखरे
- भारतातील नद्या
- प्रमुख नद्या व काठांवरील शहरे
- जल व विद्युत प्रकल्प
- भारतातील औष्णिक विद्युत प्रकल्प
- अणुविद्युत प्रकल्प
- कृषी उत्पादने
- भारतीय कृषी उत्पादनातील विविध क्रांत्या
- भारतातील खनिजे
- उद्योगाधारे व प्रमुख शहरे
- लघुउद्योग व प्रसिद्ध ठिकाणे
- भारतातील पहिल्या व्यक्ती
- भारतातील पहिल्या महिला
- भारत— संकीर्ण
- भारतातील प्रसिद्ध स्थळे
- थंड हवेची ठिकाणे
- हे लक्षात ठेवा!
- वस्तुनिष्ठ प्रश्न

२. आर्द्धीय अर्थव्यवस्था	२६४
(ग्रामीण अर्थव्यवस्थेसह)	

- वस्तुनिष्ठ प्रश्न
- स्पष्टीकरणे

३. महत्वाच्या शासकीय	२८५
(विशेषत्वाने दाज्यातील) योजना	

- महत्वाचे कार्यक्रम वा योजना
- विविध कल्याणकारी योजना / कार्यक्रम आणि अभियान

४. आर्द्धाची दाज्यघटना	२९१
-------------------------------	------------

- भारतीय घटनेची वैशिष्ट्ये
- घटनेतील परिशिष्टे
- सविधानसभेच्या काही प्रमुख समित्या
- मूलभूत हक्क
- मूलभूत कर्तव्ये
- मार्गदर्शक तत्त्वे
- पात्रता वय

	<ul style="list-style-type: none"> ■ महत्वाच्या घटनादुरुस्त्या ■ महत्वाच्या टीपा ■ हे लक्षात ठेवा! ■ वस्तुनिष्ठ प्रश्न 		
५. आधुनिक भाष्टाचाचा इतिहास		३१६	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ हे लक्षात ठेवा! 		
६. महाराष्ट्र : भूगोल व सामाज्यज्ञान		३२६	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ प्राथमिक माहिती ■ सीमेवरील राज्ये ■ महाराष्ट्रातील जिल्हे ■ लोकसंख्या ■ स्त्री-पुरुष प्रमाण ■ बालकांचे प्रमाण ■ शहरी व ग्रामीण लोकसंख्या ■ जन्म-मृत्युदर ■ लोकसंख्येची घनता ■ अनुसूचित जाति-जमातींची लोकसंख्या ■ साक्षरता : २०११ ■ राज्यातून जाणारे राष्ट्रीय महामार्ग ■ राज्यातून जाणारे लोहमार्ग ■ महाराष्ट्रातील प्रमुख विमानतळ ■ राज्यातील नद्या ■ प्रमुख नद्या व उगमस्थाने ■ नद्यांच्या काठांवरील प्रमुख स्थळे ■ नद्या व प्रमुख धरणे ■ नद्या व त्यांच्या उपनद्या ■ कृषी उत्पन्न व उत्पादक प्रदेश ■ फळे व संबंधित स्थळे ■ कृषी उत्पन्न व प्रमुख जाती ■ राज्यातील ऊर्जा प्रकल्प ■ प्रमुख उद्योगधंडे व संबंधित स्थळे ■ राज्यातील लघुउद्योग ■ औद्योगिक विकासाशी संबंधित संस्था ■ खनिजे व प्रमुख उत्पादक क्षेत्रे 		
	<ul style="list-style-type: none"> ■ थंड हवेची ठिकाणे ■ सागरतट ■ महाराष्ट्रातील किल्ले ■ अष्टविनायक स्थाने ■ गुंफा मंदिरे ■ राज्यातील ज्योतिर्लिंगांची स्थाने ■ राज्यातील अभयारण्ये ■ राज्यातील राष्ट्रीय उद्याने ■ राज्यातील प्रमुख घाट ■ राज्य विद्यापीठे ■ राज्यातील संस्थात्मक उपक्रम 		
७. महाराष्ट्रावरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न		३४९	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ हे लक्षात ठेवा! ■ वस्तुनिष्ठ प्रश्न 		
C. महाराष्ट्रातील जिल्हे		३६५	
	<p style="text-align: center;">कोकण विभाग</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ मुंबई शहर व मुंबई उपनगर ■ पालघर ■ रत्नागिरी <p style="text-align: center;">पुणे विभाग</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ पुणे ■ सांगली ■ सोलापूर <p style="text-align: center;">नाशिक विभाग</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ नाशिक ■ धुळे ■ जळगाव <p style="text-align: center;">औरंगाबाद विभाग</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ औरंगाबाद ■ बीड ■ हिंगोली ■ लातूर <p style="text-align: center;">अमरावती विभाग</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ बुलढाणा ■ अमरावती 		
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ठाणे ■ रायगड ■ सिंधुर्ग <ul style="list-style-type: none"> ■ सातारा ■ कोल्हापूर <ul style="list-style-type: none"> ■ अहमदनगर ■ नंदुरबार <ul style="list-style-type: none"> ■ जालना ■ परभणी ■ उस्मानाबाद ■ नांदेड <ul style="list-style-type: none"> ■ वाशिम ■ यवतमाळ 		

नागपूर विभाग

■ वर्धा	■ नागपूर
■ भंडारा	■ गोंदिया
■ चंद्रपूर	■ गडचिरोली
९. पंचायतसाज व्यवस्था (ग्राम-पंचायतसह) महत्वाचे प्रश्न	३८९
■ हेलक्षात ठेवा!	■ वस्तुनिष्ठ प्रश्न
■ टीपा	
१०. ग्रामीण भागातील मुलकी व पोलीस प्रशासन	४०५
■ पोलीस पाटील	■ कोतवाल
■ तलाठी	■ तहसीलदार
■ जिल्हाधिकारी	■ राज्यातील पोलीस यंत्रणा
■ हेलक्षात ठेवा!	■ वस्तुनिष्ठ प्रश्न
११. सामान्य विज्ञान	४१३
■ महत्वाची माहिती	■ हेलक्षात ठेवा!
■ स्पष्टीकरणे	
१२. चालू घडामोडी	४२५
■ केंद्रीय अर्थसंकल्प २०२२-२३	
■ वित्तीय व्यवस्थापन	
■ अर्थसंकल्पातील महत्वाच्या तरतुदी	
■ महत्वाची ध्येये	
■ ठळक वैशिष्ट्ये	
■ समावेशक विकास	
■ करविषयक तरतुदी	
■ भारतरत्न-२०२२	
■ पद्म पुरस्कार, २०२२	
■ शौर्यचक्र, २०२२	
■ नीरज चोप्रा यांना दुहेरी सन्मान	
■ नोबेल पारितोषिके-२०२१	
■ टोकियो आलिम्पिक आणि भारत-२०२१	
■ १४ वे ऑस्कर पुरस्कार-२०२२	
■ देशातील पहिल्या वॉटर टॅक्सी सेवेला सुरुवात	
■ जागतिक भूक निर्देशांक-२०२१	
■ जागतिक शांतता निर्देशांक-२०२२	

- मेजर ध्यानचंद खेलरत्न पुरस्कार
- उद्योगसुलभता निर्देशांक-२०२०
- महाराष्ट्रभूषण पुरस्कार
- इंदिरा गांधी शांतता पुरस्कार
- बुकर व आंतरराष्ट्रीय बुकर पुरस्कार
- ग्रॅंडस्लॅम खुल्या टेनिस स्पर्धा
- डॉ. बिपिन रावत
- सिनी शेट्री बनली 'मिस इंडिया, २०२२'
- पहिले विश्व मराठी ऑनलाईन साहित्य संमेलन २०२१
- राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-२०२०
- जम्मू आणि काश्मीर व लडाख
- दादरा आणि नगर-हवेली व दमण आणि दीव (संघराज्य प्रदेशांचे विलीनीकरण) अधिनियम, २०१९
- 'कोविड-१९' एक अकलिप्त संकट
- कोविड-१९ वरील लसी
- राष्ट्रीय मागासवर्ग आयोग
- नागरिकत्व (सुधारणा) अधिनियम, २०१९
- केंद्रीय मंत्रिमंडळ
- वरिष्ठ सेनाधिकारी
- काही महत्वाचे उच्चपदस्थ
- राज्यांचे राज्यपाल
- संघराज्य प्रदेशांचे नायब राज्यपाल/प्रशासक
- राज्यांचे मुख्यमंत्री
- संघराज्य प्रदेशांचे मुख्यमंत्री
- राज्याच्या विधिमंडळातील अध्यक्ष व विरोधी पक्षनेते
- महाराष्ट्रातील उच्चपदस्थ
- हेलक्षात ठेवा!
- ६८ वे राष्ट्रीय चित्रपट पुरस्कार, २०२० (घोषणा : जुलै, २०२२)
- आयफा पुरस्कार, २०२२
- भारताची गानकोकिळा, लता मंगेशकर.....
- DPIFF पुरस्कार वितरण सोहळा - २०२२
- रशिया-युक्रेन युद्ध